

NORGES HØYESTERETT

Den 25. oktober 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Falkanger og Thyness i

HR-2022-2070-U, (sak nr. 22-145512SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

I.

A

(advokat ~~Arne Heiestad~~ *Tina Carlsen Ahlquist
v/advokatfullmektig Iselin Helmich Pedersen)

mot

B

(advokat Mette Yvonne Larsen)

II.

B

(advokat Mette Yvonne Larsen)

mot

A

(advokat ~~Arne Heiestad~~ *Tina Carlsen Ahlquist
v/advokatfullmektig Iselin Helmich Pedersen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder en delvis ankenektelse i sak om foreldreansvar, fast bosted og samvær etter barneloven. Saken gjelder særlig adgangen til å trekke inn nye krav for ankeinstansen.
- (2) Den 11. november 2020 avsa Salten tingrett dom for at partenes felles datter C (f. 2008) skulle ha fast bosted hos sin far, B, og at han skulle ha foreldreansvaret for C alene. Det ble fastsatt samvær mellom mor, A, og C.
- (3) Den 17. november 2021 tok mor ut nytt søksmål mot far. Mor krevde endring av Salten tingretts avgjørelse om fast bosted og foreldreansvar for C.
- (4) Salten og Lofoten tingrett avsa 13. mai 2022 dom med slik domsslutning:
 - «1. B frifinnes.
 2. Sakskostnader tilkjennes ikke.»

- (5) Tingrettens dom ble avsagt uten hovedforhandling etter regelen i barneloven § 63 tredje ledd, jf. andre ledd, idet retten fant at det åpenbart ikke forelå særlige grunner for å endre den tidligere dommen.
- (6) Mor anket dommen til lagmannsretten. I tillegg til å kreve ny prøving av foreldreansvar og fast bosted, ble det lagt ned subsidiær påstand om ny fastsettelse av samværsomfanget mellom C og mor.
- (7) Hålogaland lagmannsrett avsa 5. september 2022 beslutning med slik slutning:
- «Anken over fast bosted og foreldreansvar nektes fremmet. Anken over samvær henvises til ankeforhandling.»
- (8) A har anket lagmannsrettens beslutning til Høyesterett. Anken gjelder bevisbedømmelsen og saksbehandlingen. Til saksbehandlingen er det i korte trekk anført at lagmannsrettens begrunnelse ikke er tilstrekkelig bred og balansert, og at saken ikke er tilstrekkelig godt opplyst.
- (9) B har inngitt tilsvaer og anført at lagmannsrettens ankenektelse er riktig og til barnets beste. B har inngitt avledet anke over lagmannsrettens beslutning om å fremme samværskravet til behandling. Det anføres at avgjørelsen er uforsvarlig og klart urimelig, og at den er i strid med barnets beste.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anke over lagmannsrettens ankenektelse etter tvisteloven § 29-13 bare kan ankes på grunnlag av feil i saksbehandlingen, jf. § 29-13 femte ledd fjerde punktum.
- (11) Det følger av tvisteloven § 29-13 femte ledd femte punktum at det at en anke ikke er nektet fremmet etter andre ledd, ikke kan ankes. Fars avledede anke, som gjelder at lagmannsretten ikke har benyttet sin kompetanse etter andre ledd, må på denne bakgrunn avvises.
- (12) Når det gjelder mors anke over ankenektelsen knyttet til foreldreansvar og fast bosted, finner ankeutvalget det enstemmig klart at anken ikke kan føre frem. Denne delen av anken forkastes i medhold av tvisteloven § 30-9 andre ledd.
- (13) Om lagmannsrettens beslutning om å fremme mors krav om samvær, vil utvalget bemerke:
- (14) I stevningen til tingretten fremmet mor bare krav om foreldreansvar og fast bosted for C, og dessuten krav om at retten skulle fastsette fars samvær. I ankeerklæringen til lagmannsretten gjorde mor gjeldende de samme kravene, men i tillegg ble det subsidiært fremmet krav om hennes samvær med datteren. Sistnevnte krav var ikke behandlet av tingretten.
- (15) Etter hovedregelen i tvisteloven § 29-4 første ledd kan en anke bare «gjelde krav som er avgjort ved den avgjørelse som ankes». Etter bestemmelsens andre ledd kan imidlertid en anke «i tillegg til krav etter første ledd», omfatte visse andre krav som henger nær sammen med krav som er avgjort.
- (16) Som nevnt nektet lagmannsretten etter tvisteloven § 29-13 å fremme de krav som ble avgjort i tingretten – om foreldreansvar og fast bosted. Spørsmålet er om kravet om samvær da kunne bli fremmet til ankebehandling. Som det blant annet fremgår av Rt-1995-1149 og Rt-2013-553 utgjør krav om samvær, fast bosted og foreldreansvar tre forskjellige krav.

- (17) Ordlyden i § 29-4 gir ikke noe klart svar på dette spørsmålet, men det er nærliggende å forstå den slik at ankeinstansen bare kan behandle nye krav etter andre ledd dersom de behandles sammen med krav som faller inn under første ledd.
- (18) En slik forståelse har gode grunner for seg. Begrunnelsen for at krav kan trekkes inn i anken etter andre ledd, er at de er så nær knyttet til krav som uansett skal behandles, at det er hensiktsmessig med felles behandling. Dette hensynet slår ikke til når krav som er avgjort av tingretten, ikke tillates fremmet for lagmannsretten.
- (19) At kravet ikke tillates trukket inn på den måten som lagmannsretten her har gjort, innebærer ikke at mor nektes å gjøre kravet gjeldende på andre måter. Hun kan bringe kravet inn for tingretten i stedet.
- (20) Lagmannsretten har etter dette begått en saksbehandlingsfeil. Etter tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav a skal det ubetinget tillegges virkning «at tvingende vilkår for å fremme saken eller avgjøre kravet var tilsidesatt». Lagmannsrettens beslutning om å fremme mors samværskrav, omfattes av dette. Denne absolutte opphevelsesgrunnen kan prøves utenom anken etter tvisteloven § 29-20 andre ledd andre punktum.
- (21) Etter tvisteloven § 29-23 tredje ledd første punktum, jf. § 30-3 første ledd, skal lagmannsrettens beslutning oppheves. Siden opphevelsesgrunnen tilsier at det ikke er adgang til fortsatt behandling av saken, skal kravet om samvær dessuten avvises, jf. § 29-23 tredje ledd siste punktum.
- (22) Far har lagt ned påstand om å få dekket sakens kostnader. Ankeutvalget legger til grunn at kravet knytter seg til Høyesteretts behandling. Kravet er ikke spesifisert.
- (23) Ankeutvalget finner at mor skal pålegges å dekke fars kostnader for Høyesterett i tråd med hovedregelen i tvisteloven § 20-2. Rimelige og nødvendige kostnader til utarbeiding av tilsvaret settes til 8 000 kroner med tillegg av merverdiavgift, til sammen 10 000 kroner.
- (24) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens beslutning oppheves for så vidt anken over samværsspørsmålet er henvist til ankebehandling.
2. As anke til lagmannsretten over samværskravet, avvises.
3. For øvrig forkastes As anke.
4. Bs avledede anke til Høyesterett avvises.
5. I sakskostnader for Høyesterett betaler A til B 10 000 – titusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynning av denne kjennelsen.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)

**Rettet 28. oktober 2022 i medhold av tvisteloven § 19-8.*

Aage Thor Falkanger
(sign.)